

Enero-Marso 2023:

Pag-atake sa mga komunidad sa mag-uuma ilawom sa pasistang kampanya kontra-insurhensya

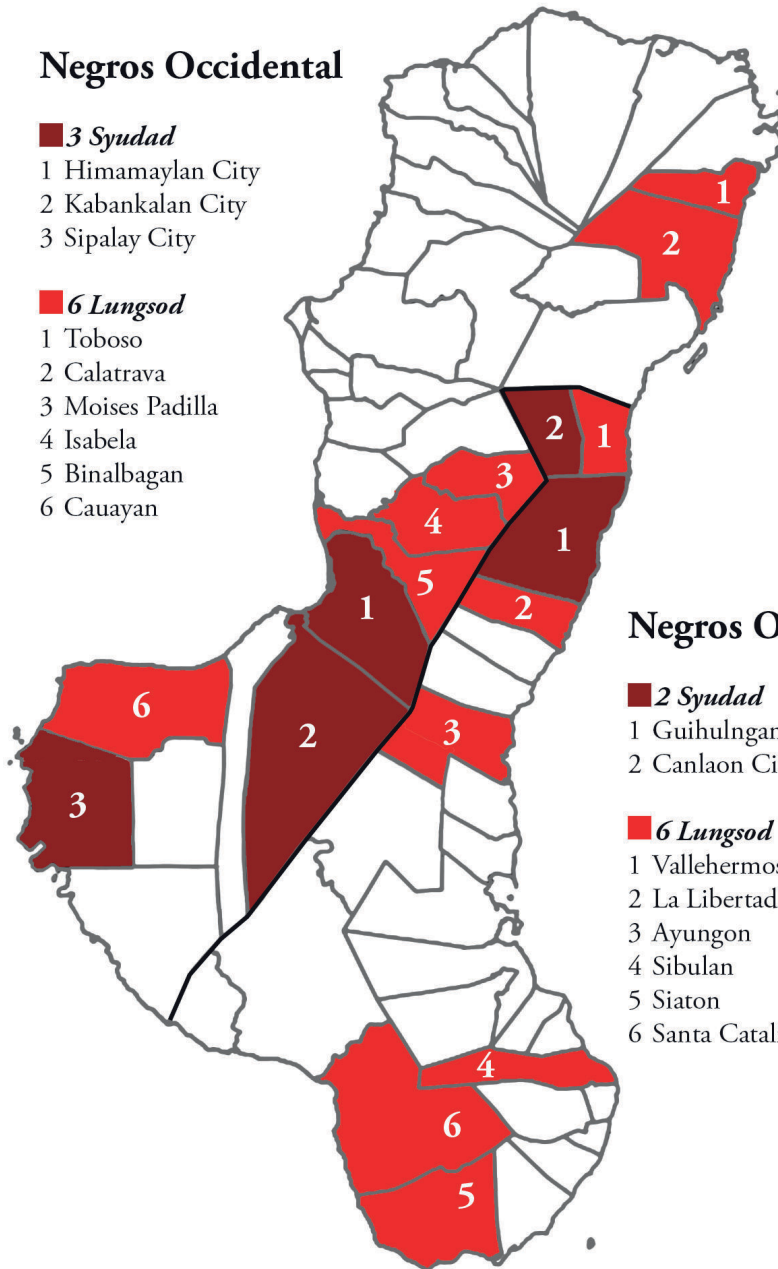
Negros Occidental

■ 3 Syudad

- 1 Himamaylan City
- 2 Kabankalan City
- 3 Sipalay City

■ 6 Lungsod

- 1 Toboso
- 2 Calatrava
- 3 Moises Padilla
- 4 Isabela
- 5 Binalbagan
- 6 Cauayan

Negros Oriental

■ 2 Syudad

- 1 Guihulngan City
- 2 Canlaon City

■ 6 Lungsod

- 1 Vallehermoso
- 2 La Libertad
- 3 Ayungon
- 4 Sibulan
- 5 Siaton
- 6 Santa Catalina

Sa halos usa ka tuig nga pagpungko sa poder ni Marcos Jr, mas nigrabe ang brutalidad ug kabangis nga gi-antus sa katawhan ilawom sa iyang paghari. Militarisasyon ang gihimong tubag sa inutil nga rehimen sa mga demanda sa katawhan para sa makabuhi nga sweldo, tinuod nga reporma sa yuta, paghatag og igo nga serbisyo sosyal, tinuod nga kalinaw ug hustisya sosyal.

Partikular sa isla sa Negros, padayon nga gipakusog sa Armed Forces of the Philippines (AFP), Philippine National Police (PNP) ug National Task Force (NTF)-Elcac ang paggamit og kapintas batok sa katawhan. Ilawom sa kampanya kontra-insurhensya ug sa ilang desperasyon nga “daugon ang gyera kontrarebolusyonaryo,” gigamit nila ang pasismo para pahilumon ug paluhoron ang katawhan aron mosunod sa ilang paghari.

Ala *martial law* ang gipatunhay sa AFP/PNP sa kabanikanhan sa Negros nga makadaut sa kinabuhi ug panginabuhian labi na sa mga mag-uuma. Nagdugang pa kini sa gi-atubang sa katawhan nga grabeng krisis pang-ekonomiya nga nagmugna og implas-

Makita sa ibabaw ang mga lugar sa duha ka probinsya sa isla sa Negros sa diin namonitor ang mga focused military operation nga gipangunahan sa 3rd Infantry Division sa una nga kwarto sa 2023. Kung diin adunay konsentrasyon sa tropa militar, anaa ang daghan nga paglapas sa tawhanong katungod.

"Pag-atake..." *gikan sa pahina 1*

yon ug pagsirit sa presyo sa mga bata kang palaliton samtang nagpabilin nga barato ang suhulan. Gi-antus usab sa pumuluyo ang epekto sa mga *neoliberal* nga atake sama sa importasyon sa asukar ug bugas ug uban pang agrikultural nga produkto, pribatisasyon sa mga serbisyo publiko sama sa tubig ug kuryente, ug deregulasyon sa lana. Mas nigrabe pa ang kahintang tungod sa padayon nga korapsyon sa mga naa sa poder nga mga kakunsabo ni Marcos Jr ug ang iyang pagwaldas sa kwarta sa katawhan pinaagi sa mga maluhu nga byahe sa ubang nasud.

Sa ilawom sa gahum ni Marcos Jr, padayon ang mga pwersa sa estado sa pagbayolar sa tawhanong katungod sa katawhan sa tibuok isla sa Negros. Amgo kini nga kalapasan sa Internasyunal nga Makitawhanon nga Balaod ug sa Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law (CARHRIHL). Sa unang unom ka bulan sa paglingkod ni Marcos Jr sa poder, natala na sa Ang Paghimakas ang 178 ka kaso sa paglapas sa tawhanong katungod sa isla.

Sa unang kwarto sa 2023, dili moubos sa 300 hangtod 400 ka tropa militar ang gigamit sa usa ka panahon sa mga dinagkuan nga operasyon kombat sa mga komunidad sa mga mag-uuma. Na-monitor kini sa tulo ka syudad ug unom ka lungsod sa Negros Occidental, ug duha ka syudad ug unom ka lungsod sa Negros

Oriental.

Kon asa man ang konsentrasyon sa mga tropa sa AFP ug PNP, anaa ang mga pagyatak sa tawhanong katungod. Adunay 55 ka kaso sa mga kalapasan nga natala sa Ang Paghimakas sulod sa unang kwarto sa tuig. Sa 96 ka komunidad nga nakasinati sa maitom nga epekto sa militarisasyon, dili moubos sa 5,000 ka indibidwal ang imbolbado nga halos mga mag-uuma ug mamumu sa uma. Pipila sa mga bayolasyon mao ang ekstrahudisyal nga pagpatay, pakyas nga pagpatay, iligal nga pag-aresto, iligal nga detensyon, pagpamomba, pagpanghulga, pagpangharas ug intimidasyon, pagpangulata, sarbeylans, pagpamugos, ug paglapas sa tawhanong katungod sa *hors de combat*. Nagtiner usab ang militar sa mga kabalayan, simbahan ug mga publikong imprastruktura sama sa mga eskwelahan, *health center* ug barangay *gym*. Gilauman nga nga mas mograbe pa kini sa mga mosunod nga bulan.

Ekstrahudisyal nga pagpatay. Tulo ka susamang kaso ang na-monitor sa niaging tulo ka bulan sa diin parehas nga gipatay ang mag-uuma ug pagkahaman gipasanginlan nga sakop sa New People's Army (NPA) nga namatay sa engkwentro.

Gikuha sa mga elemento sa 94th IB nga nagpakaaron-ingnon nga mga sakop sa NPA sa iyang balay sa Sityo Cunalom, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros

"Pag-atake..." *sundan sa pahina 3*

Hulyo-Disyembre 2022

178 ka kaso sa paglapas sa tawhanong katungod
19,258 ka biktima
143 ka komunidad

Enero-Marso 2023

55 ka kaso sa paglapas sa tawhanong katungod
Dili moubos sa 5,000 ang mga imbolbado
96 ka komunidad

ABRIL 2023
ISPESYAL NGA ISYU

ANG **Paghimakas**

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

Nagapasalamat ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon agud mangin madinalag-on ang ini nga isyu. Sa pagpauswag sang aton *Ang Paghimakas*, ginapangabay sa tanan nga bumalasa nga padayon nga mag-amot sang mga balita, piktyur, istorya kag iban pa nga sinulat. Nagapangayo man kami sang inyo mga suhestyon kag komentaryo paano pa gid ini pauswagon.

"Pag-atake..." gikan sa pahina 2

Occidental si Jose Gonzalez ni-adtong Enero 8 sa gabii ug, pagkasunod adlaw, nabalitaan na lang sa pamilya nga gideklara sa PNP Himamaylan nga kaswalidad sa usa ka engkwentro tali sa NPA ug militar. Gipatay usab sa 62nd IB si Orlando Fat atubangan sa iyang asawa ug mga anak sa ilang balay sa Sityo Banderahan, Brgy. Trinidad, Guihulngan City, Negros Oriental, Enero 10, alas 6:00 sa buntag. Diha-diha nga gipagawas sa mga sundalo nga kaswalidad sa NPA.

Samtang gidakop ug gipatay sa 94th IB si Joemari Calumba sa Sityo Mugni, Brgy. Oringao, Kabankalan City, Negros Occidental niadtong Pebrero 4. Nagtugway sa iyang karabaw si Calumba sa dihang gikuha sa nasambit nga tropa militar. Gideklara nga usa ka NPA nga napatay sa engkwentro bisan gidakop ug gipatay siya usa ka adlaw sa wala pa nahitabo ang aktwal nga engkwentro tali sa Mount Cansermon Command (MCC-NPA) ug 94th IB.

Pakyas nga pagpatay. Girakrakan sa 62nd IB ang balay sa mag-uuma nga si Rodrigo Pasinabo sa Brgy. Trinidad, Guihulngan City niadtong Enero 15. Sugod 2017, gipasanginlan siya sa nasambit nga tropa militar isip sa-

kop sa NPA ug pirmi nga gibalik-balikan sa ilang balay para mosu-render.

Iligal nga pag-aresto. Iligal nga gidakop ug gipriso sa Candoni Police Station si Marsinita Villaneda taga-Sitio Tigmaya, Brgy. Gatuslao, Candoni, Negros Occidental niadtong unang semana sa Marso. Gipasanginlan siya nga sakop sa NPA.

Pagpamomba. Nagmugna og kahadlok ug pagbakwit sa lumulupyo ang duha ka higayon nga pagpamomba sa 94th IB sa Sityo Mugni, Brgy. Oringao, Kabankalan City human nga na-engkwentro sa tropa militar ang mga Pulang manggugubat ilawom sa MCC-NPA niadtong Pebrero 4. Dili moubos sa 800 ka lumulupyo ang apektado sa pagpamomba.

Iligal nga detensyon. Iligal nga gitanggong sulod sa pipila ka oras sa mga sakop sa 79th IB ang lima ka mag-uuma gikan sa Sityo Odiong, Brgy. Bandila, Toboso, Negros Occidental sa managlahi nga petsa. Niadtong Enero 7 sa alas 8:30 sa buntag, gitanggong si Wendell Pasinabo sa militar ug gihulga nga putlan og ulo. Dugang duha ka mag-uuma ang gitanggong niadtong Enero 26. Ikaduha nga higayon gidakop ug gitanggong sila si Rex Lumayno ug Eric Opinggo niadtong Pebrero 2 gikan sa alas 6:00 hangtod

alas 9:00 sa buntag. Gidala sila sa lasang ug didto gi-interogar sa militar.

Gidakop ug gi-interogar usab sa 94th IB sila si Judy ug Rodolfo Montesino sa Sityo Kotkot, Brgy. Buenavista, Himamaylan City niadtong Pebrero 10 sa alas 7:00 sa gabii ug ala-una sa kaadlawon na sila gibuhian. Nanakop sila og baki sa dihang naagian sila sa militar.

Niadtong Marso 17 sa gabii, gidakop ug gi-interogar si Ricky Elod sa 62nd IB sa iyang pinuyanan sa Sityo Caliban, Brgy. Banog-Banog, Isabela, Negros Occidental.

Pagpanghulga, pagpangharas ug intimidasyon. Giharas sa 62nd IB ang magtiayon nga sila si Marting ug Roama Pedro ug ilang anak nga si Digoy niadtong Enero 22 sa Sityo Proper, Brgy. Amuntay, Binalbagan, Negros Occidental. Gipasanginlan nga nag-suporta sila sa NPA ug pugos nga gipatudlo kung diin nag-istar ang NPA.

Gibalik-balikan sa 47th IB ang mga lumulupyo sa mga sityo sa Indangawan ug Kawilan sa Brgy. Manlucahoc, Sipalay City, Negros Occidental sugod Enero hangtod Marso 3 aron pugos nga pasu-renderon isip mga NPA. Nagpangsitang usab ang mga sundalo sa 94th

"Pag-atake..." sundan sa pahina 4

"Pag-atake..." gikan sa pahina 3

IB sa Carabalan Proper, Himamaylan City niadtong Marso 1 ug nisyagit nga "kinsa ang isog" ug "hutdon pamatay ang mga lumulupyo" nga nagmugna og kahadlok sa katawhan. Sa mao gihapon nga petsa, gi-istaran sa 15th IB ang balay ni "Kano" Basa sulod sa duha ka gabii sa Sityo Pulakpulakan, Brgy. Cabian, Candoni.

Niadtong Marso 19, 12 ka sundalo sa 94th IB nga nakasibilyan ug nagdala og mga tag-as nga armas ang nanago sa kampo sa tubo duol sa balay ni Narsing Bertulano sa Sityo Cabite, Brgy. Santol, Binalbagan. Upat ka higayon nilang gipamusil ang mga lumulupyo nga niduol sa ilang gipanagoan. Gani, adunay duha ka kabhang sa M-16 rifle ang nakuha sa nahitaboan. Duha ka adlaw human ang insidente, gisunog ang kampo sa tubo ni Bacanoy sa kasikbit nga sityo sa Manga-hoykahoy. Sayo-sayo pa nianang adlaw, nakita sa mga lumulupyo

nga niagi ang unom ka motor-siklo nga naay mga angkas nga nagbonnet.

Samtang, tulo ka higayon nga giadtoan sa 62nd IB ang balay sa magtiayon nga sila si Danilo ug Libeth Gerunda sa Sityo Lower Caliban, Brgy. Banog-banog, Isabela niadtong Marso 19, 26 ug 28. Pugos nga gisaka ang ilang balay ug gikuhaan og litrato ang ilang mga anak nga pulos menor de edad.

Pugos nga gisaka sa 62nd IB ang panimalay sa mga mag-uuma nga sila si Landie Grapa, Windel ug Rosin niadtong Marso 26 sa Sityo Alamag, Brgy. Linantuyan, Guihulngan City. Gipasanginlan sila nga nagtago og NPA.

Niadtong Marso 31 sa buntag, pugos nga gisaka sa 62nd IB ang mga panimalay nila Rolando Marosino sa Sityo Kanduyanon, Brgy. Linantuyan, Guihulngan City ug Dora Legaspi sa Sityo Pinasagan sa mao gihapon nga baryo.

Pagpangulata. Gidul-itan sa 62nd IB og ispading ang li-og ni

Jelman Lindayao atubangan sa iyang asawa ug mga anak niadtong Pebrero 14 sa Sityo Nabirasan, Amuntay, Binalbagan samtang giduslak ang kilid ni Lindon Mata sa 62nd IB gamit ang M-16 rifle sa Sityo Bantolinao, Santol, Binalbagan niadtong Pebrero 23, alas 8:00 sa buntag. Nananghid lang siya nga magkuha sa iyang karabaw.

Gipangkulata sa 62nd IB sila si Renante Villacapa ug Eyok Diala niadtong Marso 17 sa Sitio Caliban, Brgy. Banog-banog, Isabela. Gisaka ang ilang mga panimalay ug pugos nga pagiyahon sa mga operasyong militar. Gikulata usab sa nagpaila nga mga taga-Criminal Investigation and Detection Group (CIDG) ug Cauayan Police ug gipa-angkon nga NPA sila si Jason Providencia ug iyang igsoon niadtong Marso 20 alas 11:00 sa gabii sa Sityo Lu-oy, Brgy. Yao-yao, Cauayan, Negros Occidental. Gidala ang duha sa Cauayan Police Station bisan walay *warrant of arrest* nga gipakita.

Niadtong Marso 31 sa buntag, gikulata sa 62nd IB si Jonald Belando ug gisipa ang iyang anak nga si Arnel sa Sityo Kansiyawan, Brgy. Linantuyan, Guihulngan City. Pugos sila nga gipatug-an ug gihulga nga patyon kung dili motug-an kung diin ang NPA. Samtang, gikulata usab sa nasambit nga militar ang mga mag-uuma nga sila si Mary Joy Cabanag, Maylin Carillo, Eddie Recanillo, Jenny Bontalao ug Leng-ling Recanillo sa mao gihapon nga petsa ug lugar. Gi-interogar ug pugos sila nga gipatug-an kung diin ang NPA.

Sarbeylans. Gipailawom sa sarbeylans sa mga ahente sa 79th IB ang mga apohan ni Baby Marx Cairo Salino, anak sa magtiayong Pulang manggugubat, mao nga napugos sila nga motago

"Pag-atake..." sundan sa pahina 5

"Pag-atake..." gikan sa pahina 4

alang sa ilang seguridad. Duha ka bulan pa lang si Baby Marx sa dihang pugos nga gikuha ang bata gikan sa nag-atiman kaniya niadtong Enero 2021 ug duha ka tuig na nga ginkustodiya sa Department of Social Welfare and Development (DSWD) bisan sa paningkamot sa pamilya nga mabalik siya sa ilang proteksyon.

Samtang, walo ka armado ang nagpakaaron-ingnon nga NPA sa Sityo Pulak-pulakan, Brgy. Cabi-an, Candoni niadtong Marso 2 ug naniid sa mga panimalay kung adunay NPA sa nasambit nga lugar. Nagsige og pagpang-census gikan pa sa Enero 2 hangtod Marso 3 ang 47th IB sa mga lumulupyo sa mga sityo sa Indangawan ug Kawilan sa Brgy. Manlucahoc, Sipalay City.

Iligal nga pagpangita ug pagpanguha. Giransak sa 62nd IB ang balay ug gikuha ang duha ka Baofeng *handheld radio* nila Marting ug Roama Pedro niadtong Enero 22 sa Amuntay Proper, Binalbagan. Samtang, gi-ukay ang mga gamit ug gikuha sa 62nd IB ang mga kabtangan sa magtiayon nga sila si Randy ug Maribel Pecore niadtong Enero 26 sa Sityo Ma-

bato, Brgy. Talaon, La Libertad, Negros Oriental. Gisaka ug giransak usab sa 62nd IB ang mga panimalay sa lumulupyo sa pito ka mga sityo sa Brgy. Quintin Remo, Moises Padilla, Negros Occidental niadtong Pebrero 10. Mao usab ang gihimo sa nasambit nga militar sa duha ka mga sityo sa Brgy. Talaon, La Libertad gikan Pebrero 14 hangtod 24. Pugos nga gikuha sa 62nd IB ang selpon ni Jelman ug Recil Lindayao niadtong Pebrero 14 sa Sityo Nabirasan, Brgy. Amuntay, Binalbagan. Samtang giransak ang balay ni JR Apao ug sa iyang asawa sa Sityo Binil-iwan, Brgy. Calupaan, Guihulngan City niadtong Marso 17.

Pagguba sa propyedad. Giransak ug giguba sa 62nd IB ang balay ni Dongkoy Pahayahay sa Sityo Ampalali, Brgy. Aya, La Libertad niadtong Enero 26.

Pagpamugos. Gigamit sa AFP/PNP ang mga programa sa mga ahensya sa gobyerno sama sa Pantawid Pamilya Pilipino Program (4Ps) para sa ilang pagpangilad. Niadtong Marso 29, gipatawag ang mga lumulupyo sa mga bukirang barangay sa Kabankalan City, Himamaylan City ug Binalbagan aron patambongon sa Alay Lakad

nga pagahimuon sa Kabankalan City apan sa aktwal, imbes nga parada, nakuratan na lang ang mga lumulupyo nga gipabitbit ang tagsa kanila og mga plakard nga nagkondena sa CPP-NPA. Usa ka "*condemnation rally*" ang gipahigayon sa 94th IB. Nadugangan ang kabalaka sa mga nanambong sa dihang niistorya na sa programa ang usa ka "*surrender*" nga ginganlan nga Ka Aya nga pasurenderon sila. Tungod sa kahadlok para sa ilang seguridad, ang uban nipauli ug wala na gihuman ang programa.

Paglapas sa katungod sa hors de combat. Niadtong Pebrero 4, sa Sityo Mugni, Brgy. Oringao, Kabankalan City gidakop sa 94th IB ang duha ka Pulang manggugubat nga sila si Arjen Mahinay (Ka Nonong) ug Junjun Callet (Ka Ruben) sa wala pa ang engkwentro tali sa MCC-NPA ug sa nasambit nga tropa militar. Apan gipagawas sa 94th IB nga namatay sila sa engkwentro. Dili na makalihok ug makaistorya si Ka Nonong tungod sa stroke sa dihang gidakop sa militar, samtang si Ka Ruben ang medikal opiser nga nag-atiman kaniya. **RP**